T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019/400
KARAR NO : 2019/450
KARAR TR: 08.07.2019

ÖZET: Davacının 03/08/1992 ile 01/01/1996 tarihleri arasında Kars Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı bünyesinde ajanlık/temsilcilik yetkilisi sıfatıyla çalışmasına karşın sigortasının yapılmaması ve bu süreler için ödenmesi gereken primlerin yatırılmamasına ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : O.Y.
Vekili : Av. M.P.
Davalı : Kars Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı

O L A Y : Davacıvekili dava dilekçesinde özetle; müvekkilinin 03/08/1992 tarihinden 01/01/1996 tarihine kadar geçen süre içinde davalı bünyesinde sigortasız olarak çalıştığını ve sigorta başlangıç tarihinin 03/08/1992 olarak tespiti ile sigorta hizmetlerinden faydalandırılmasına karar verilmesini istediklerini, müvekkilinin davalı kurumda 11379 sicil numarası ile 03/08/1992 ila 20/04/2015 tarihleri arasında davalının Kağızman temsilciliğinde ajanslık/temsilcilik yetkilisi sıfatı ile çalıştığını, çalışma süresi boyunca işveren tarafından sigortasının yapıldığı ve sigorta primlerinin yatırıldığını sanarak çalıştığını, emeklilik kıdem tazminatı işlemleri için ilgili olarak hizmet durumunun ve prim süresini gösteren bir yazının kendisine verilmediğini, bağlı olduğu SGK Özel Emekli Sandığı TOBBES'den talep ettiğinde işe başlama tarihinin 01/01/1996 tarihi olduğunu fark ettiğini, oysa ki işe başlama tarihinin 03/08/1992 olduğunu, işe giriş tarihinin bu şekilde hatalı yapılmasının müvekkilinin emeklilik yaş, hizmet süresi ve tazminat haklarını etkilediğini, davalı kurumun, müvekkilinin işe giriş tarihini düzeltmediği ve bu süreler içinde yatırılmayan primleri yatırmadığı için 03/08/1992 tarihinden 01/01/1996 tarihine kadardavalı bünyesinde çalıştığının ve sigorta başlangıç tarihinin 03/08/1992 tarihi olarak tespiti ile bu süreler içinde yatırılmayan primlerin davalı tarafından yatırılması istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

KAĞIZMAN ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ (İŞ MAHKEMESİ SIFATI)'23.5.2017 gün ve E:2016/319, K:2017/122 sayı ile, mahkemece, SGK Başkanlığına yazılan müzekkere cevabında davacının her hangi bir uzun vade sigortasının bulunmadığının tespit edildiğinin bildirildiği, davacının ilk olarak davalı kurumda 01.01.1996 tarihinde çalışmaya başladığını, dolayısıyla davacının statüsünün 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunun geçici 12. maddesinde belirtildiği üzere İş Kanunu kapsamında değerlendirilemeyeceğinden idare mahkemelerinin görevli olduğu; görev sorunu, açıkça veya hiç ileri sürülmese de kendiliğinden dikkate alınacağı; bu hususlar nazara alındığında mahkemelerinin yargı yolu bakımından görevli olmadığı anlaşıldığından, 6100 Sayılı HMK'nın 114/1-b maddesinde "yargı yolunun caiz olması" şeklinde hüküm altına alınan dava şartının yokluğu nedeniyle değerlendirilerek davanın yargı yolunun caiz olmaması sebebiyle usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Erzurum 2. İdare Mahkemesi: 9.10.2017 gün ve E:2017/2735, K:2017/2916 sayı ile, dava konusu uyuşmazlığın, davacıya ait sigortanın yapılmaması ve ödenmesi gereken primlerin yatırılmaması işleminin iptaline karar verilmesi isteminden kaynaklandığı ve dava konusu hususun 5510 sayılı Kanun uyarınca çözümlenmesi gerektiğinden, davanın görüm ve çözümünde mahkemelerinin görevli olmadığı; somut uyuşmazlığı çözmekle görevli mahkemelerin adli yargı mercileri olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara karşı davacı vekili tarafından istinaf isteminde bulunulmuştur.

Erzurum Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi 17.1.2019 gün ve E:2018/927, K:2019/55 sayı ile, davada adli yargının (İş Mahkemesi) görevli olduğu sonucuna ulaşan İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca, görevli mahkemenin belirlenmesi için adli yargıda verilen görevsizlik kararına ilişkin dosya temin edilmek suretiyle ve gerekçeli başvuru kararıyla Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulması gerekirken, davanın görev yönünden reddi yolunda karar verilmesinde, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'a uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle, istinaf başvurusunun kabulü ile Erzurum 2. İdare Mahkemesinin 09/10/2017 tarih ve E:2017/2735, K:2017/2916 sayılı kararının kaldırılmasına, yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın Mahkemesine gönderilmesine kesin olarak karar vermiştir.

ERZURUM 2. İDARE MAHKEMESİ 9.4.2019 gün ve E:2019/308 sayı ile, Adli ve İdari Yargı Kolları arasında görev uyuşmazlığı sorununun ortaya çıktığı; 2547 sayılı Kanun'un 19 uncu maddesinin 1 inci fıkrası gereğince, her iki Yargı Kolu (Adli-İdari) arasında ortaya çıkan görev uyuşmazlığının giderilmesi için Adli ve İdari Yargı Kolundaki görevsizlik dosyalarının Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilerek görev hususunun çözüme bağlanması gerektiği

anlaşıldığından, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesinekarar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un katılımlarıyla yapılan 08.07.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, idari yargı dosyası ile birlikte adli yargı dosyası da temin edilmek sureti ile 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacının 03/08/1992 ile 01/01/1996 tarihleri arasında Kars Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı bünyesinde ajanlık/temsilcilik yetkilisi sıfatıyla çalışmasına karşın sigortasının yapılmaması ve bu süreler için ödenmesi gereken primlerin yatırılmamasına ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı" başlıklı 2.maddesinde; "1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Ana.Mah.nin 21/9/1995 tarih ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000 - 4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. Cumhurbaşkanının doğrudan doğruya yaptığı işlemler idari yargı denetimi dışındadır." hükmüne;

25/10/2017 tarih ve30221 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan, 3., 11. ve 12. maddeleri 1/1/2018 tarihinde, diğer hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe giren 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun "Görev" başlıklı 5. maddesinde;"(1) İş mahkemeleri;

a) 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına,

b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara,

c) Diğer kanunlarda iş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilen uyuşmazlıklara, ilişkin dava ve işlere bakar."hükmüne;

4857 sayılı İş Kanunu'nun 1.maddesinde,Kanunun amacının,işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemek olduğu belirtilmiş; aynı zamanda, bakılan davanın da konusunu oluşturan"İş Sözleşmesi, Türleri ve Feshi" hususuna Kanunun 8.maddesi ve devamında, kıdem tazminatı,ücretli izin, bildirim süresinden kaynaklanan yükümlülük ve haklara ilişkin hususlara ise Kanunun değişik maddelerinde yer verilmiştir.

Diğer taraftan, 1/6/2004 tarih ve 25479 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren5174 sayılı "Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu'nun " Tanımlar" başlıklı 3.maddesinde Oda; Ticaret ve Sanayi odası, ticaret odası, sanayi odası ve deniz ticaret odası şeklinde tanımlanmış; "Borsada alım satım yapanlar" başlıklı 47.maddesinde ise, "Kendi adına ve başkasının hesabına borsada alım satım yapanlara borsa komisyoncusu; başkasının adına ve hesabına vekil sıfatıyla borsada alım satım yapanlara borsa ajanı; borsa alım satımlarında yalnız aracılık yapanlara borsa simsarı denir. Bunlar, borsaya dahil olmayan maddeler üzerinde borsa dışında işlem yapabilirler.

Borsaya dahil maddeler üzerindeki spot piyasa işlemlerinde, borsaya kayıtlı olanların kendileri, borsaya kayıtlı olmayan üretici ve imalatçılarla birinci fıkrada yer alan aracılardan başkalarının borsada işlem ve faaliyette bulunmaları yasaktır. Borsa komisyoncusu, ajan veya simsar olarak kayıtlı olmadığı halde borsaya dahil maddeler üzerinde, bunların yapabileceği işlemleri yapanlardan bu işleme ait tescil ücreti beş misli tahsil olunur.

Gerçek ve tüzel kişi tacir olarak borsadaki spot piyasada faaliyet gösterecek aracıların, bunlardan tüzel kişilerin kuruluş, görev ve yetkileri ile gerçek ve tüzel kişi aracılarda aranılacak nitelikler, çalışma usul ve esasları, hakları, uymakla yükümlü bulundukları kurallar ile bu kurallara aykırı eylemleri tespit olunan aracılara uygulanacak olan ve bu Kanunda öngörülen disiplin ve para cezaları ve aracılık faaliyetlerinin düzenlenmesine ilişkin diğer hususlar, Birlikçe hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Borsa komisyoncusu, ajan ve simsarların aracılık ettikleri işlemlerden alacakları ücretler, alım satım tutarının binde beşini ve yıllık aidat tavan ücretini geçmemek üzere, borsa meclisince tespit edilir ve Birlikçe onaylanır. " hükmüne yer verilmiş;"Oda, borsa ve Birlik personeli" başlıklı 73. maddesinde "Oda, borsa, Birlik ve bunların kurduğu teşekküllerde istihdam edilenler bu Kanunda yer alan hükümler dışında 4857 sayılı İş Kanununa tâbidir." hükmüne; Geçici 3. maddesinde "Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yürürlüğe

konulur. Bu yönetmelikler yürürlüğe konuluncaya kadar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yürürlükte bulunan tüzük ve yönetmeliklerin, bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir." hükmüne; Geçici 12. maddesinde "Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte oda, borsa, Birlik ve bunların kurduğu teşekküllerde istihdam edilmekte olanların, mevcut statülerine göre istihdam edilmelerine devam olunur." hükmüne yer verilmiş; aynı Kanunun 103.maddesiyle,8.3.1950 tarihli ve 5590 sayılı "Ticaret ve Sanayi Odaları", "Ticaret Odaları", "Sanayi Odaları", "Deniz Ticaret Odaları", "Ticaret Borsaları" ve "Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği" Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

Buna göre; İdarî yargı yerlerinde açılabilen İdarî davaların, bir tarafını idarenin teşkil ettiği ve bunların kamu hukukuna tâbi hukukî uyuşmazlıkları kapsadığı; buna karşın İş Kanunu'na tâbi iş sözleşmelerinin feshinden dolayı işveren ile işçi arasında ortaya çıkan özel hukuka tâbi hukukî uyuşmazlıkların çözüm yerinin iş mahkemeleri olduğu açıktır.

Dava dosyasının incelenmesinden; davanın 03/08/1992 ile 01/01/1996 tarihleri arasında Kars Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı bünyesinde ajanlık/temsilcilik yetkilisi sıfatıyla çalışmasına karşın sigortasının yapılmaması ve bu süreler için ödenmesi gereken primlerin yatırılmaması işleminin iptali istemiyle açılan davada, Kağızman ajanlığının memurluk görevini yürütmekte olan ajanlık memuru davacının 1.1.1996 tarihinden itibaren kadrolu çalışmasına ve emeklilik işlemlerinin yapılmasına Oda Yönetim Kurulu kararı ile karar verildiği; davacının Kars Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı'na hitaben 9.4.2015 günlü dilekçesi ile 1475 sayılı İş Kanunun 14.maddesinin birinci fikrasının (5) numaralı bendi gereği 9.3.2015 tarihi itibariyle 15 yıl sigortalılık süresi ve 3600 gün prim ödeme süresini tamamladığı; yaşlılık aylığı almak için iş yerinden ayrılıp yaş şartını tamamlamayı bekleyeceğini bu nedenle iş yerinden iş sözleşmesini sona erdirerek ayrıldığını, 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14.maddesinin birinci fikrasının (5) numaralı bendi gereği tarafına kıdem tazminatının verilmesini talep ettiği görülerek, dava konusu uyuşmazlığın, davacıya ait sigortanın yapılmaması ve ödenmesi gereken primlerin yatırılmaması işleminin iptaline karar verilmesi istemiyle açıldığı anlaşılmıştır.

Diğer taraftan yukarıda sözü edilen 5174 sayılı Yasanın 47.maddesine dayanılarak 6.12.2013 gün ve 28843 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Ticaret Borsalarında Alım Satım Yapan Aracılar Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca aracının borsa komisyoncusu, ajanı ve simsarı olarak faaliyet gösteren gerçek veya tüzel kişiyi ifade edeceği belirtilmiş, "Amaç" başlıklı 1.maddesinde ise " Bu Kanunun amacı; ticaret ve sanayi odaları, ticaret odaları, sanayi odaları, deniz ticaret odaları, ticaret borsaları ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin kuruluş ve işleyişine ilişkin esasları düzenlemektir." denilmiştir. Mülga 5590 sayılı Kanunun "Ajanlıklar" başlıklı8.maddesinde de ajanın mahalli tacir veya sanayiciden olmasının şart olduğu belirtilmiştir.

Bakılan davada, davacının Kars Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığında 4857 sayılı İş Kanunu ile mülga olan 1475 sayılı İş Kanununa tâbi olarak görev yaptığı ve uyuşmazlığın davacının parasal haklarınailişkin olduğu anlaşıldığından, yukarıda yer verilen Yasal düzenlemeler uyarınca davanın görüm ve çözümünde İş Mahkemesi (Adli Yargı)'nın görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Erzurum 2. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Kağızman Asliye Hukuk (İş Mahkemesi Sıfatıyla) Mahkemesince verilen 23.5.2017 gün ve E:2016/319, K:2017/122 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Erzurum 2. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Kağızman Asliye Hukuk (İş Mahkemesi Sıfatıyla) Mahkemesince verilen23.5.2017 gün ve E:2016/319, K:2017/122sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 08.07.2019 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Aydemir	Nurdane
AYDIN	TUNÇ	TOPUZ